

De Heilige Stoel
Boodschap van de Heilige Vader Leo XIV
voor de 34ste Wereldziekendag

11 februari 2026

Het medelijden van de Samaritaan: liefhebben door de pijn van de ander te dragen

Geliefde broeders en zusters,

De 34ste Wereldziekendag zal plechtig worden gevierd in Chiclayo, Perù, op 11 februari 2026. Voor deze gelegenheid heb ik opnieuw het beeld van de barmhartige Samaritaan willen voorhouden, dat altijd actueel en noodzakelijk is om de schoonheid van de naastenliefde en de sociale dimensie van het medelijden opnieuw te ontdekken, om de aandacht te vestigen op de behoeftigen en de lijdenden, zoals de zieken dat zijn.

Wij hebben allen deze ontroerende tekst van de heilige Lucas (Luc. 10, 25-37) gehoord en gelezen. Jezus geeft een wetgeleerde die Hem vraagt wie de naaste is die bemind moet worden, een antwoord door een verhaal te vertellen: een man die van Jericho naar Jeruzalem reisde, werd door rovers overvallen en halfdood achtergelaten; een priester en een leviet gingen voorbij, maar een Samaritaan kreeg medelijden met hem, verbond zijn wonden, bracht hem naar een herberg en betaalde voor zijn verzorging. Ik heb opnieuw een overweging over deze Bijbelpassage willen voorhouden met de hermeneutische interpretatie van de encycliek *Fratelli tutti* van mijn geliefde voorganger paus Franciscus: hier worden het medelijden en de barmhartigheid ten opzichte van de behoeftigen niet gereduceerd tot een pure individuele inspanning, maar verwezenlijkt in een relatie: met de behoeftige broeder en zuster, met allen die zorg voor hen dragen en aan de basis met God die ons zijn liefde schenkt.

1. De gave van de ontmoeting: de vreugde van het geven van nabijheid en aanwezigheid

Wij leven ondergedompeld in een cultuur van snelheid, haast, maar ook van afdanking en onverschilligheid, die ons verhindert om dichtbij te komen en halt te houden langs de weg om te kijken naar de behoeften en het lijden dat ons omringt. De parabel vertelt dat de Samaritaan, toen hij de gewonde zag, niet “is gepasseerd”, maar voor hem een open en aandachtige blik heeft gehad, de blik van Jezus, die hem bracht tot een menselijke en solidaire nabijheid. De Samaritaan “heeft haltgehouden; hij is hem nabij geweest; hij heeft hem verzorgd met zijn eigen handen; hij heeft uit eigen zak betaald en zich over hem ontfermd. Hij heeft hem

vooral ... zijn tijd gegeven”.¹ Jezus onderricht niet wie de naaste is, maar hoe naaste te worden, dat wil zeggen hoe wij zelf naasten worden.² Wat dit betreft, kunnen wij met de heilige Augustinus stellen dat de Heer niet heeft willen onderwijzen wie de naaste van die man was, maar van wie hij de naaste moest worden. Immers, niemand is de naaste van een ander, zolang hij niet vrijwillig dichtbij komt. Daarom is degene die medelijden had, de naaste geworden.³

De liefde is niet passief, zij gaat de ander tegemoet; naaste zijn hangt niet af van een fysieke of sociale nabijheid, maar van een beslissing om lief te hebben. Daarom wordt de christen de naaste van wie lijdt, het voorbeeld volgend van Christus, de ware *goddelijke Samaritaan* die de gewonde mensheid nabijkwam. Het gaat niet eenvoudigweg om filantropische daden, maar om tekens die laten zien dat persoonlijke deelname aan het lijden van de ander het geven van zichzelf inhoudt, dat het betekent een stap verder gaan dan het verzadigen van de behoeftigen, zodat onze persoon deel is van wat we geven.⁴ Deze naastenliefde voedt zich noodzakelijkerwijs door de ontmoeting met Christus, die zich uit liefde voor ons heeft gegeven. De heilige Franciscus legde dit heel goed uit, toen hij, sprekend over zijn ontmoeting met de melaatsen, zei: “De Heer zelf bracht mij onder hen”,⁵ omdat hij door hen de zoete vreugde van het liefhebben had ontdekt.

Het geschenk van de ontmoeting wordt geboren uit de band met Jezus Christus, die wij herkennen als de barmhartige Samaritaan die ons het eeuwige heil heeft gebracht en die wij tegenwoordig stellen wanneer wij ons buigen over een gewonde broeder of zuster. De heilige Ambrosius zei: “Daar niemand dus voor ons meer een naaste is dan degene die onze wonden heeft genezen, laten wij hem als Heer liefhebben en laten wij hem ook als naaste liefhebben: niets is immers de ledematen zo nabij als het hoofd. Laten wij ook diegene liefhebben die een navolger van Christus is: laten wij hem liefhebben die lijdt om de armoede van anderen omwille van de eenheid van het lichaam”.⁶ Een zijn in de Ene in nabijheid, tegenwoordigheid, in ontvangen en gedeelde liefde en zoals de heilige Franciscus genieten van de zoetheid Hem ontmoet te hebben.

2. De gedeelde zending in de zorg voor de zieken

De heilige Lucas gaat verder met te zeggen dat de Samaritaan “medelijden voelde”. Medelijden hebben, houdt een diepe emotie in, die aanzet tot handelen. Het is een gevoel dat van binnenuit opwelt en aanzet tot actie bij het lijden van anderen. In deze parabel is medelijden het kenmerk van de actieve liefde. Het is niet theoretisch of sentimenteel, het vertaalt zich in concrete gebaren: de Samaritaan *nadert, geneest de wonden, hij neemt op zich en hij zorgt*. Maar opgelet, hij doet het niet alleen, individueel, “de Samaritaan zocht een gastheer die de zorg voor die man op zich kon nemen, zoals ook wij geroepen zijn om uit te nodigen en te ontmoeten in een “wij” dat sterker is dan de som van kleine individuen”.⁷ In mijn ervaring als missionaris en

---

¹ Franciscus, encycl. *Fratelli tutti* (3 oktober 2020), 63.

² Vgl. *ibid*, 80-82.

³ Vgl. de heilige Augustinus, *Preken* 171, 2; 179 A, 7.

⁴ Vgl. Benedictus XVI, encycl. *Deus caritas est* (25 december 2005) 34; de heilige Johannes Paulus II, apost. brief *Salvifici doloris* (11 februari 1984), 28.

⁵ De heilige Franciscus van Assisi, *Testamento*, 2: *Fonti Francescane*, 110.

⁶ De heilige Ambrosius, *Trattato sul Vangelo di San Luca*, VII, 84.

⁷ Franciscus, encycl. *Fratelli tutti* (3 oktober 2020), 78.

bisschop in Perù, heb ik zelf vastgesteld hoe veel mensen de barmhartigheid en het medelijden delen zoals de Samaritaan en de herbergier. Familieleden, burens, werkers in de gezondheidszorg, personen die werkzaam zijn in de gezondheidspastoraal en zoveel anderen houden halt, komen dichterbij, zorgen, dragen, begeleiden en bieden aan wat zij hebben, geven aan het medelijden een sociale dimensie. Deze ervaring, die wordt verwezenlijkt in een vervlechting van relaties gaat een individuele inzet te boven. Zo heb ik niet alleen in de apostolische exhortatie *Dilexi te* verwezen naar de zorg voor de zieken als een “belangrijk onderdeel” van de zending van de Kerk, maar als een authentieke “kerkelijke handeling” (nr. 49). Hierin haalde ik de heilige Cyprianus aan om te laten zien hoe wij in die dimensie de gezondheid van onze maatschappij kunnen controleren: “Laten de schijnbaar vreselijke en rampzalige pest en epidemie de rechtvaardigheid van het individu vaststellen en de menselijke gevoelens onderzoeken! Die pest laat zien of de gezonden de zieken bijstaan, of verwanten hun bloedverwanten liefhebben, of heren medelijden hebben met hun door ziekte getroffen slaven, of artsen de zieken die hun hulp nodig hebben, niet verwaarlozen”.⁸

Een in de Ene zijn betekent ons werkelijk ledematen voelen van een lichaam waarin wij volgens onze roeping het medelijden van de Heer voor het lijden van alle mensen dragen.⁹ De pijn die ons raakt, is niet een vreemde pijn, het is de pijn van een ledemaat van ons eigen lichaam waarvoor ons Hoofd ons opdraagt zorg te dragen tot het welzijn van allen. In deze zin identificeert de zorg zich met de pijn van Christus en wanneer zij in christelijke zin wordt opgedragen, bespoedigt zij de vervulling van het gebed van de Heiland zelf voor de eenheid van allen¹⁰.

3. Altijd gedreven door de liefde voor God om onszelf en de broeder en zuster te ontmoeten

In het dubbele gebod: “Gij zult de Heer uw God beminnen met geheel uw hart en met geheel uw ziel, met al uw krachten en geheel uw verstand; en uw naaste gelijk uzelf” (Luc. 10, 27), kunnen wij het primaat van de liefde voor God herkennen en het directe effect hiervan op de manier waarop de mens in al zijn dimensies liefheeft en relaties aangaat: “De liefde tot de naaste is het tastbare bewijs van de authenticiteit van de liefde voor God, zoals de apostel Johannes getuigt: “Nooit heeft iemand God gezien, maar als wij elkaar liefhebben, woont God in ons, en is zijn liefde in ons volmaakt geworden. [...] God is liefde: wie in de liefde woont, woont in God en God is met hem” (1 Joh. 12, 16”.¹¹ Hoewel het object van die liefde verschillend is: God, de naaste en zichzelf, en wij ze in die zin kunnen verstaan als verschillende liefdes, zij zijn altijd onafscheidelijk.¹² Het primaat van de goddelijke liefde houdt in dat het handelen van de mens tot stand komt zonder persoonlijk belang of vergoeding, maar als een manifestatie van een liefde die de rituele normen overstijgt en zich vertaalt in een authentieke eredienst: de naaste dienen is God liefhebben in daden.¹³

---

⁸ De heilige Cyprianus, *De mortalitate*, 16.

⁹ Vgl. de heilige Johannes Paulus II, apost. brief *Salvifici doloris* (11. februari 1984), 24.

¹⁰ Vgl. *ibid.*, 31.

¹¹ Apost. exhort. *Dilexi te* (4 oktober 2025), 26.

¹² Vg. *ibid.*

¹³ Vgl. Franciscus, encycl. *Fratelli tutti* (3 oktober 2020), 79.

Deze dimensie maakt het ons ook mogelijk te bepalen wat het betekent zichzelf lief te hebben. Het betekent het belang om ons zelfbeeld of ons gevoel van eigenwaarde te vestigen op de stereotypen van succes, carrière, positie of afkomst van ons afzetten¹⁴ en onze plek ten opzichte van God en de broeder of zuster terug te vinden. Benedictus XVI zei dat “de mens als geestelijk schepsel zich verwerkelijkt door intermenselijke relaties. Hoe meer hij die relaties op authentieke wijze beleeft, des te meer rijpt ook zijn eigen persoonlijke identiteit. Niet door afzondering komt de mens tot zijn recht, maar door zichzelf in relatie met anderen en met God te plaatsen”.¹⁵

Geliefde broeders en zusters, “het ware geneesmiddel voor de wonden van de mensheid is een levensstijl die gebaseerd is op broederlijke liefde, die geworteld is in de liefde van God”.¹⁶ Ik wens vurig dat het in onze stijl van christelijk leven nooit ontbreekt aan deze broederlijke, “Samaritaanse”, inclusieve, moedige, geëngageerde en solidaire liefde, die haar meest intieme basis heeft in onze eenheid met God, in het geloof in Jezus Christus. In vuur en vlam gezet door deze goddelijke liefde, zullen wij ons werkelijk kunnen geven voor het welzijn van alle lijdenden, vooral van onze zieke, oudere en beproefde broeders en zusters.

Laten wij ons gebed verheffen tot de Heilige Maagd Maria, Heil van de zieken; vragen wij om haar hulp voor al degenen die lijden, die behoefte hebben aan medelijden, aan luisteren en troost, en smeken wij om haar voorspraak met dit oude gebed dat in het gezin werd gebeden voor hen die leven met ziekte en pijn:

Zoete Maagd, verwijder u niet,
wend uw blik niet van mij af.
Kom overal met mij mee
en laat mij nooit alleen.
Gij die mij altijd beschermt
als mijn ware Moeder,
maak dat de Vader,
de Zoon en de Heilige Geest mij zegent.

Van harte verleen ik mijn apostolische zegen aan alle zieken, aan hun familieleden en allen die hen bijstaan, aan de werkers in de gezondheidszorg, aan de personen die actief zijn in de gezondheidspastoraal en in het bijzonder aan hen die deelnemen aan deze Wereldziekendag.

Uit het Vaticaan, 13 januari 2026

Leo PP. XIV

*Vertaling: drs. H.M.G. Kretzers
Eindredactie: A. Kruse, MA
Copyright: Libreria Editrice Vaticana/SRKK*

---

¹⁴ Vgl. *ibid.*, 101.

¹⁵ Benedictus XVI, encycl. *Caritas in veritate* (29 juni 2009), 53.

¹⁶ Franciscus, *Boodschap aan de deelnemers aan het 33ste Internationale Festival van de jongeren (MLADIFEST), Medjugorje, 1-6 augustus 2022* (16 juli 2022).